

Dezbateri despre religie, pace și război

Dumnezeu, Adevărul și Viața

✎ **Maior Vasile DINU**

– Continuare din numărul trecut –

■ **Maior Vasile Dinu:** În prezent, numărul creștinilor din Irak este undeva în jurul a 5% din populație și locuiesc în zona orașului Bagdad, în centrul țării, la nord, în zona orașului Mosul, și la sud, în jurul orașului Basra. Înainte de 1947, cei mai mulți creștini locuiau în părțile de nord ale Irakului, dar mii de oameni au trebuit să se refugieze în capitală, pentru a putea găsi adăposturi sau locuri de muncă. Una din problemele majore ale creștinilor din Irak este faptul că sunt împărțiți în două grupuri cu limbi diferite: arabii și asirienii. Cu toate că există un număr mare de creștini irakieni implicați în viața socială și în activități profesionale, chiar dacă libertatea religiei este garantată de constituția țării, nu li se permite o implicare în viața politică. Datorită tensiunilor politice din Irak, creștinii au pierdut teren. Multe biserici au fost distruse, iar enoriașii lor fie au plecat în pribegie, fie au fost uciși. În locul lor, dacă ne este permis termenul, au fost colonizați arabi convertiți la religia islamică care au construit moschei. Nimic din ce a fost creștinătată nu a mai rămas în multe regiuni. Iată deci un paradox al lumii contemporane, o minoritate religioasă a ingenucheat o majoritate.

Căpitan George Wieland:

– Politologul american de talie mondială Samuel P. Huntington a emis, în locul acestui incident, ipoteza *ciocnirii civilizațiilor*. În accepțiunea profesorului de la Harvard, *sursa fundamentală a conflictului în noua lume nu va fi, în primul rând, de natură ideologică, religioasă sau economică. Diviziunile majore ale omenirii și, totodată, sursa dominantă a conflictului vor fi culturale. Statele naționale vor rămâne cei mai importanți actori în relațiile internaționale, dar principalele conflicte ale politicii globale vor avea loc între națiuni și grupuri aparținând unor civilizații diferite. Ciocnirea civilizațiilor va domina politica mondială. Granițele dintre civilizații vor fi cele ale bătăliei viitorului.* Dar să nu uităm că ideologia și cultura au derivat din religie. Oricum am interpreta teoria lui Huntington, tot la disensiuni între religii vom ajunge.

Căpitan preot Florin Mihalcea:

– Putem să interpretăm și așa, dacă ținem cont de faptul că fiecare din cele două religii aflate în discuție caută să demonstreze că Dumnezeu lor este puterea tuturor lucrurilor. Spre exemplu, musulmanii consideră *Coranul* drept adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu, inspirat și transmis profetului Mahomed prin îngerul Gabriel. Ei își vor spune că, printre multe scrieri sfinte ale lumii, numai acesta n-a fost revizuit și schimbat niciodată. Învățăturile și îndemnul său pentru a duce o viață corectă și a dobândi mântuirea sunt inviolabile. *Coranul* este nepătat, inegalabil și necreat. La rândul lor, creștinii spun că ei au cei mai numeroși adepți din toate religiile lumii – peste 850.000.000.

■ **V. D.:** Atunci cum putem traduce cuvântul Domnului aici, în Irak?

Căpitan preot Timothy Hirten:

– Nu putem judeca Islamul și doctrina sa prin ochii noștri de tradiție creștină. Trebuie să gândim în aceeași comuniune de idei că indiferent de religie putem pune stavilă nelegiuirilor. Prin ruga noastră, putem cere iertare pentru toți cei care au călcat în picioare cuvântul Domnului. Noi suntem oastea Domnului în lupta cu Întunericul. Noi trebuie să căutăm adevărul și revelația, indiferent care ar fi natura religiei noastre. La fel cum nu putem spune că doctrina noastră

creștină este cea mai apropiată de adevărul apostolilor lui Iisus. Trebuie doar să acceptăm că religia nu este altceva decât preotul înconjurat de credincioșii porniți pe drumul fericirii.

Căpitan preot Jonathan Bailey:

– Eu dau crezare istoricului Arnold Toynbee, care și-a exprimat convingerea într-un interviu: *Am fost crescut în credința că religia mea deține cheia tainei existenței, dar m-am reîntors la credința că în această cheie nu este deținută în mod exclusiv de religia mea strămoșească. Deoarece aceasta este religia în care am crescut eu, cea mai timpurie apropiere a mea de taină, voi stărui mereu pe această cale. Dar nimic nu mă va opri să-mi dau seama că există alte căi pentru oamenii crescuți în alte tradiții.* Iată că noi, capelanii de aici din această bază militară, care reprezentăm mai multe confesiuni ecumenice, am reușit să învățăm unii de la alții și să ne împărtășim cunoștințele. Cred că este unic în această bază militară realizarea unei mese rotunde cu un asemenea subiect. Cred că sunteți cu toți

G. W.: – Să înțelegem că aceeași menire o au și aceste minunate capele, cum este cea românească de aici, din Irak?

Plutonier-major Eugeniu Bornete:

– Nu este greu să răspundem la întrebare. E un loc ce a crescut aici în timp cu noi, cu toți. Fiecare strop de sudoare, fiecare roată ce a frământat acest pământ, umbra tuturor celor care au trecut pe aici le găsim ascunse în ea. Citim în jurul ei numele tuturor *rostii* în diverse moduri: dragoni, scorpionii, șoimi... Mulți ne întorcem să vedem dacă ceva sau cineva a completat frumusețea ei. Să privim cu evlavie icoana pe care de mii de ori am sărutat-o cu un an sau doi în urmă... S-au schimbat doar vocile care slujesc în ea. La rugăciune, auzim rostite aceleași nume: Constantin, Ion, Mihai, Ștefan... Din când în când, câte un Cristian sau Augustin nu fac altceva decât să-i crească și mai mult frumusețea ei și a acestui neam. Este locul în care spiritual se repetăresc certificatele noastre de naștere, împreună cu ele și ale tuturor celor pe care destinul

Sublocotenent Dorina Dobra-Olteanu:

– Este un *manual de istorie*, o istorie a tuturor celor care au fost și o istorie a noastră. Fiecare dintre noi trăim la fiecare liturghie, lângă sacrificiile celor sfinți – sacrificiile făcute pentru a veni aici – un părinte bolnav lăsat în țară, o familie rămasă să-și poarte singură de grijă și căreia în permanență îi spui că o duci bine, un copil născut ce poartă un nume rostit la un telefon sau scris la tastatura unui calculator, al cărui tată este plecat în misiune. Locul în care venim să ne pomenim toți eroii, să înțelegem sacrificiul și drumul ales de ei. Să ne amintim cine au fost, să împrumutăm pentru sufletele noastre numele lor, să adăugăm supremul lor sacrificiu vieții noastre. Să înțelegem calea eroului modern venit aici să-și facă datoria față de țară. Aici găsim ascunse și colindele noastre – scânteile Crăciunului – desprinse din *Cântările Sfintei Liturghii*. Un preot care cu a sa voce cântă Nașterea Domului și cheamă parcă de peste mii

în asentimentul meu că religia este cea mai ascuțită arma împotriva războiului.

G. W.: – Eu totuși continui să cred că între creștinism și islamism nu este vorba de un conflict de suprafață. Este mai degrabă un conflict de profunzime. Atâta timp cât acesta nu ajunge la suprafață, înclin să cred că afirmațiile lui Huntington rămân valabile: *Acest conflict fundamental între două mari civilizații și moduri de viață va continua să definească relațiile lor în viitor, așa cum le-au definit timp de paisprezece secole.*

■ **V. D.:** Dacă religia înseamnă aproape totul, atunci preotul militar trebuie să aibă o importanță covârșitoare în viața militarilor.

F. M.: – Prezența capelanilor în teatrele de operații dă de înțeles că fiecare militar, indiferent de biserică din care face parte, este purtător de Dumnezeu, iar misiunile pe care le execută sunt din dorința imensă de pace. Aceștia vor ca nedreptatea, ura și minciuna să înceteze a exista, pentru ca armonia să devină un rezultat natural al fericirii. În fond, pacea la care aspiră militarii nu este doar o pace a armelor. Este pacea conștiinței. Ei doresc să împace binele cu răul, dreptatea cu nedreptatea, virtutea cu păcatul.

i-a legat de noi – părinți, copii, soții, bunici și frați. Este locul în care îi primim pe toți cei care vor să ne cunoască. Străini ce poate nici măcar nu știu unde este țara noastră. Pe cei care vin să ne vadă din țară îi primim aici. Este punctul în care se întâlnesc drumurile tuturor. Ale celor care vin – ale celor care pleacă, indiferent de calea pe care le-a hărăzit-o destinul, vii sau morți. Este polița pe care arde în permanență o candelă. *Depozitul* în care găsim o lumânare pentru atunci când durerea ne întunecă ochii sufletului, unde venim să plângem un copil sau o rudă la a cărei moarte n-am putut merge pentru că suntem în misiune. Poarta către Dumnezeu pe lângă care trecem și unde ne pregătim de drumuri viitoare. Aici, înainte de misiune, ne oprim, împreună cu preotul, spunem o rugăciune, realizăm importanța tuturor lucrurilor de aici și promitem că *vom intra din nou, să lăudăm...* și ne dorim din tot sufletul să avem parte de puterea acestei promisiuni. Aceasta este biserică în Irak, un nucleu energetic pe care îl alimentăm cu tot ceea ce ne definește; un loc al nostru pe care-l împărțim cu toată lumea, deși este numai al nostru, un *oficiu postal* spiritual prin care ținem legătura cu familiile noastre.

de ani Moșul rătăcit și acum în căutarea copiilor cuminți ca să le dea cadouri. Ne uităm înăuntru și fiecare lucru mic îl putem asocia cu ceva minunat din țară. Sub urma lăsată de o pensulă mică găsești bucuria aurului de *dincolo*. Stai și te uiți în jurul tău cu grijă ca nu cumva să răstorni ceva, gândindu-te la bogăția sufletului ce are spațiu extraordinar de a alerga oriunde vrea el, îți cauți sărutul pe o icoană pe care se află sărutul tuturor. Poate cea mai minunată declarație de dragoste nu se compară cu ceea ce avem noi aici. Te miri și te întrebi cum de flacăra unei lumânări poate aduna atâta lume, citești de pe fețele străinilor că ai cea mai mare armă de pe lume – credința. Asta este pentru mine biserică, în Irak: istorie, tradiție, respect, sacrificiu, dragoste, libertate și orgoliu.

F. M.: – Ecoul bisericilor din teatrele de operații este acela care arată că mântuirea este dorința arzătoare, prin care militarii sunt chemați pentru a ajuta la depășirea nevoilor acestei lumi zbuciumate și de a smulge elanul vieții de la prăbușirea în moarte, în neant. Roadele credinței, pe care le dobândesc militarii în Sfânta Biserică se ridică pe certitudinea că Iisus însuși se identifică

cu învinșii istoriei: cu cei flămânzi și însetați, cu cei goi și cu cei duși în robie. Astfel, ajutându-i pe aceștia, îl ajută pe El. El este ei. În acest colț de lume, pe lângă oamenii de bună credință, există unii care doresc moartea, gândind că în felul acesta, prin suplicii și flăcări își pot prelunge această viață. Pe deasupra, își imaginează un Dumnezeu căruia îi place să vadă masacrul în lume, iar celui care îl produce, îi fâgăduiește răsplata în împărăția Sa. Dorința noastră, a capelanilor, este ca și cei care îi păstoresc duhovnicește pe cei care-și duc traiul în aceste locuri să încerce să presare în sufletele lor îndemnul de a înțelege această lume a zilelor noastre. Adică o lume în care nu mai este nici iudeu, nici elen, nu mai este nici rob, nici liber, ci noi, laolaltă, suntem una. În felul acesta, indiferent de credință sau religie, respectându-ne reciproc, să trăim în liniște și pace.

■ **V. D.:** Ca să tragem o concluzie finală, avem nevoie de o asemenea implicare, pentru ca religia să contribuie la reconstrucția și stabilizarea Irakului?

G. W.: – Avem nevoie de această implicare. Din păcate, în ultimele decenii, în pofida progreselor semnificative pe drumul păcii, am asistat la amplificarea a numeroase conflicte: războaiele în diverse părți ale lumii implică adesea țările sărace, agravând situația lor deja dificilă. Mă gândesc la Africa, martirizată de conflicte și de o situație endemică de instabilitate. Mă gândesc la zona Balcanilor în care populații întregi suferă în numele rivalității etnice. Mă gândesc, în sfârșit, la procesul de pace întreprins în Orientul Mijlociu și în alte părți ale lumii, încetinit de dificultăți care ies mereu la suprafață. În fața extinderii războaielor, este nevoie să se nască noi energii dedicate păcii, iar religiile sunt o rezervă prețioasă. De aceea, cred că se cuvine a cita apelul de pace din 1993 de la Milano în care șefii noștri au stabilit: *Fie ca nicio ură, niciun conflict, niciun război să nu fie declanșate de religii! Războiul nu poate fi niciodată motivat de religie. Fie ca aceste cuvinte ale religiilor să fie mereu cuvinte de pace! Fie ca drumul credinței să se deschidă dialogului și înțelegerii! Fie ca religiile să călăuzească inimile pentru a pacifica lumea! Fie ca religiile să ajute toți oamenii să iubească pământul și popoarele lui, mici și mari!*

J. B.: – Atât Biblia, cât și Coranul ne spun că Hristos și Allah iubesc orfanii, săracii și pe cei asupriți. Chiar dacă unora li se pare că situația din Irak este imposibil de rezolvat, Dumnezeu nu o privește așa. Ne putem ruga ca, în mijlocul suferințelor, poporul irakian să înțeleagă și să simtă dragostea lui Hristos sau a lui Allah.

T. H.: – Eu merg pe ideea că în orice religie există un text acceptat universal și iubit cu ardoare, ce exprimă convingerea unanimă și pe care fiecare creștin îl cunoaște, îl respectă și îl crede: *Că așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât a dat pe unicul Său Fiu, pentru ca, oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă Viața Veșnică*” (Ioan 3.16).

F. M.: – Cine folosește numele lui Dumnezeu pentru a urî omul sau pentru a-l ucide abandonează religia pură și fără pată: numele cele multe ale lui Dumnezeu nu semnifică niciodată ura. Toate împreună compun cuvântul pace și îl fac să fie înțeles în diferite limbi ale lumii.

La finalul dezbaterii, cu toții am concluzionat că a vorbi despre războiul religiilor este o absurditate și un blestem în fața lui Dumnezeu. Nici o ură, nici un conflict nu poate rezista rugăciunii, iertării și iubirii. De aceea, Creatorul ne-a lăsat pe pământ să cerem iertare și, la rândul nostru, să iertăm.